

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekovni račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 11. avgusta 1934

Štev. 24.

V vztrajnem delu novi uspehi

**Na svojem pohodu med narod je zabeležila
Jugoslovanska narodna stranka v Sloveniji
zopet tri krásno uspele shode**

Zvesta svoji nalogi, velikemu poslanstvu in svetlim ciljem, vsebovanim v njenem programu, korača mlada Jugoslovanska narodna stranka, sprejemana in spremljana od pravega širokega ljudstva, ravno po začrtani poti, ne ozirajoč se na ovire in trnje, ki jih ji postavljajo na vse križem v zadnjih obupnih poskusih po ohranitvi oblasti boreči se politiki iz vrst JRKD stranke. Ne mine na našem pohodu med široki narod ne nedelja ne praznik, da ne bi pohiteli kot iskreni narodni prijatelji na deželo, zdaj v ta, zdaj v oni del naše lepe Slovenije in razlagali ljudstvu, trpečemu in težko preizkušanemu, nove poti k izboljšanju in človeka vrednemu življenju ter ga tolažili v mračnih urah, ko se je že skoraj hotel predati pogubnim valovom razburkanosti, brezupne sodobnosti. Enako veliko in važno poslanstvo vrše na isti način tudi naši neutrudni poslanci in ostali prijatelji v drugih pokrajinah domovine, kjer mogoča ideja naše Narodne stranke prav tako razveseljivo rase v korist naroda in na pogibelj onim, ki ne poznajo na svetu ničesar nad svojimi osebnimi koristmi in osebnim zadovoljnim uživanjem.

Preteklo nedeljo 5. avgusta je priredila Jugoslovanska narodna stranka v Sloveniji tri sijajno uspele javne shode, enega v ljubljanski okolici, dva pa v kamniškem okraju. Prvi shod je bil že ob 7. uri zjutraj po rani maši.

PRI DEVICI MARIJI V POLJU pred tamkajšnjo novo šolo, kjer je obkrožila govornike večstoglavna ljudska množica, ki je sledila izvajanjem govornikov, zlasti pa besedam predsednika našega akcijskega odbora g. dr. Potokarja nadvse pozorno in kazala svoje visoko razumevanje za naš zdrav, novi politični pokret s pogostim glasnim odobravanjem in pritrdjevanjem.

Med prisrčnim, neprisiljenim razgovorom, ki se je razvil po shodu, na katerem je bil zborovalcem nazorno razložen strankin program in sedanjí politični položaj, v prostorni, pa do zadnjega kotička napolnjeni Dimnikovi gostilni, so prihajali k govornikom trdni kmečki očanci in resni možje z naše vasi ter jim vzpodbujevalno pritrdjevali in jih prosili, naj prirede čimprej javne shode tudi v drugih občinah in vaseh, kjer bodo že takoj pričeli nabirati člane in pripravljati teren za ustanavljanje krajevnih strankinih organizacij.

Po tem prvem jutranjem uspehu je vodila pot govornike na kamniško stran

V MENGEŠ,

kjer je otvoril shod pred tisočglatvo množico okrog 11. ure zvesti narodnjak, upokojeni vladni svetnik g. dr. Vidle iz Kamnika, čigar tehtne, premišljene besede so padale v pošteno, ubrane duše zdravnega ljudstva liki kleno, zdravo seme v izorane brazde plodnega

polja. Spontani izrazi navdušenega priznanja so se komaj sproti polegali, nato pa so vnovič in vnovič zavalovili, ko je donela iz ust glavnega govornika, predsednika akcijskega odbora g. dr. Iva Potokarja preudarjena kritika dela sedanje režimske JRKD-stranke in zlasti njenih slovenskih voditeljev. Tak pogum in objektivna sodba vsega vidnega in nevidnega delovanja naših in vobče narodnih političnih nasprotnikov je izzvala pri slehernemu udeležencu neprisiljeno, odkrito priznavanje in istočasno že tudi trden sklep, da moramo prav vsi v strnjjenih vrstah Jugoslovanske narodne stranke poseči čimprej v aktivno državno politiko, ker le tako smemo upati na izboljšanje razmer in na ustvaritev boljše, lepše in srečnejše bodočnosti, ki smo jo dolžni zagotoviti in ustvariti svojemu rodu, državi in zanamcem naše duše in naše krvi.

Shod, ki se je vršil na gostilniškem vrtu pri cerkvi, je zaključil g. dr. Vidle z obljubo na splošno prošnjo in zahtevo, da bomo ostali vedno zvesti začrtanim ciljem in narodu, čigar lepši bodočnosti in znošnejšemu življenju je posvečeno vse naše naporno, pa vzvišeno in idealno delo. Iz naroda smo izšli in se zato sleherni trenutki kot njegovi zvesti sinovi, zopet radi vračamo medenj, hoteč mu koristiti z vsemi svojimi zmognostmi in borbenimi silami.

Tretji vidni, razveseljivi in neuttajljivi uspeh te lepe in solnčne poletne nedelje je bil prav dobro in zadovoljivo obiskani popoldanski shod

V MOTNIKU,

kjer so se zbrali, po stari slovenski navadi, ob 3. uri stoteri zavedni podeželani izpod sivih Kamniških planin tja notri do hmeljarske

Savinjske doline pod starodavno, zgodovinsko lipo, hoteč slišati čisto besedo čiste resnice in želeč se okrepiti z novim upanjem in poživljeno vero za bodoče težko delo in trpko preizkušnjo usode.

Shod je otvoril ugledni domačin, usnjarnar g. Hribovšek, ki je po lepih, izbranih besedah prepustil prostor g. dr. Potokarju, med temperamentnim govorom katerega so se neprestano ponavljali razveseljivi prizori silnega navdušenja in pritrdjevanja z obeh prejšnjih shodov. Po dolgem času pridruženega, trpečega molka in malodušne potrtosti je zopet spregovorilo pristno narodno srce in dalo duška svojemu dragemu razpoloženju na način, kakor ga zna izražati res le naše nepokvarjeno kmečko srce, bijoče noč in dan le za blagor naroda in kralja ter za procvit in napredek mile Slovenije in ljubljene uedinjene domovine Jugoslavije.

Po dolgem času so se ljudem zopet razjasnili nagubani, skrbi polni obrazi, ponosno so se dvignile glave in usta so zopet glasno izgovarjala močne besede obnovljenega upanja in ljubezni ter najgloblje vere v zmago vsega poštenega, zdravega in vsenarodnega. Polne tri ure po končanem shodu so še zborovalci obkrožali v tesnih vrstah govornike in strankine predstavnike; kmetje iz Motnika, Špitaliča, z Vranskega in nešteti drugih krajev in vasi so prepričevalno izražali želje, da voditelji vztrajajo na svoji ravni, pravi poti in povedejo po njej tudi ves naš narod od Triglava do Soluna in Črnega morja. Vodstvo stranke bo skušalo ugoditi splošni želji prebivalstva že v bližnji bodočnosti in bo zato kaj kmalu priredilo dva velika javna shoda med drugimi tudi na Vranskem in v Braslovčah.

Mi vsi pa gremo na živo, vztrajno delo z našim velikim geslom, ki ga je osvojil in ga neprestano izgovarja kakor svojo veliko narodno molitev ves zdrav, pošten narod: »Vsi v boj za enakopravnost, pravico in svobodo!«

Za popolno razdolžitev kmetov

**Ni kriv narod, da vodi vladna JRKD stranka
slabo gospodarsko politiko na njegovo veliko škodo**

Ker skrbi za izboljšanje sedanjih težkih razmer, v katerih živi predvsem naše kmečko ljudstvo, zahteva Jugoslovanska narodna stranka popolno razdolžitev kmetov. Kmečko ljudstvo se je zadolžilo v onem času, ko je bilo denarja dovolj in ko je bil denar cenen; takrat je kmet kupoval zemljo, živino, stroje in sploh vse, kar je potreboval za razvoj svojega gospodarstva. Kmet niti najmanj ni kriv, da je med tem cena zemlje padla pri oralu s 40.000 Din na 3000 Din in če dobi danes za kravo, ki je veljala takrat 5000 Din, komaj še 500 Din. Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da plača kmet svoje dolgeve na podlagi današnjih cen kmečkih pridelkov, ker kmet nikakor ni kriv slabe valutne in gospodarske po-

litike vladne JRKD stranke (ali kakor se danes prekrščena imenuje: Jugoslovanske nacionalne stranke), ki vodi tako zgrešeno politiko na občutno škodo naše celotne kmetijske produkcije.

Neizpodbitno dejstvo je, da kmečko ljudstvo spriče sedanjih obupno nizkih cen kmečkih pridelkov ne more plačati svojih dolgov drugače, kakor le na podlagi današnje valute oziroma cene kmečkih pridelkov. Ono, kar je drugim državam zlato, je nam naše žito, naša živina, kakor tudi ostali naši kmečki pridelki; kar rodi in redi naša zemlja, to je naš narodno zlato. Zato je treba računati s temi razmerami in le na tej podlagi je treba sprejeti in izdati zakon o razdolžitvi kmetov. Če se noče kreniti po tej poti, se

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo, dne 12. avgusta 1934

Na Dobrovi pri Ljubljani ob 7. uri zjutraj na dvorišču Mežnarjeve gostilne.

Na Vrhniki ob 9. uri dopoldne na trgu pred Cankarjevim spomenikom.

V Cerknici ob 3. uri popoldne na trgu pod lipo.

Poročata nar. poslanec g. dr. Stjepan Bačić in predsednik akcijskega odbora za Slovenijo g. dr. Ivo Potokar.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno in privedite s seboj vse znance in prijatelje!

Vsi

v članske vrste

opozicijske

Jugoslovanske narodne stranke!

pa mora prav iz temelja spremeniti današnja slaba gospodarska in valutna politika vladne JRKD stranke s tem, da se ukinejo vse nepotrebne zaščitne carine v naši državi.

Čim bi se ukinitile nepotrebne zaščitne carine, bi se odprle naše državne meje in bi pričele industrijske države okrog nas prihajati kupovat naše kmečke pridelke, kar bi povzročilo takojšen dvig njihovih cen. Istočasno pa bi padle cene industrijskega in trgovskega blaga, kar bi rodilo mnogo boljše življenjske razmere in pogoje v naši državi. Prišli bi do boljših trgovinskih pogodb sosednjimi državami in razvilo bi se normalno izmenjavanje dobrin, kar bi imelo za posledico, da bi se zopet postopno vrnilo blagostanje tudi v našo državo.

Jugoslovanska narodna stranka zahteva, da se zniža zemljiški davek ali zemljarina toliko, kolikor so padle cene kmečkih pridelkov v zadnjih 6 letih; nasprotno pa je vladna JRKD stranka lani zvišala zemljiški davek, kar je povsem v skladu z njeno »globoko ljubeznijo« za naše kmečko ljudstvo, kakor se tako radi hvalijo njeni poslanci ob sleherni priložnosti, kadar jih sploh kdo hoče poslušati.

Naša Jugoslovanska narodna stranka tudi zahteva, da se nemudoma izda zakon proti korupciji, čemur se pa z vsemi silami upira vladna JRKD stranka, ker bi ta zakon prizadel prav mnoge njene člane.

Zato se tudi skoraj vsi industrijci, bančniki in vsi ostali interesi-spekulanti zbirajo v vladni JRKD stranki, kjer se lahko jeze in po mili volji zabavljajo čez Jugoslovansko narodno stranko, v kateri se nasprotno zbirajo kmetje, delavci, obrtniki in sploh vsi mali pridobitniki, kakor tudi vsi ostali poštenjaki, ki se bore za svobodo, pravico in enakost v svoji narodni državi. Danes, v teh težkih časih in razmerah, bi mogla vladna JRKD ali Jugoslovanska nacionalna stranka mnogo pomagati našemu trpečemu narodu, če bi to le hotela, ker ima v narodni skupščini nad 285 narodnih poslancev; toda njej ni mar narodovo trpljenje in obupno zdihovanje.

Narod upravičeno zahteva popolno razdolžitev kmeta, da plača kmet toliko, kolikor po današnjih cenah kmečkih pridelkov more plačati in to da plača v roku 15 do 20 let, dočim naj se ostanek oziroma presežek dolga uredi na kak drug način.

Na Poljskem je bila izvršena razdolžitev kmetov še leta 1932. v mesecu maju na ta način, da je država pokrila 50 odstotkov dana ga popusta, ki so ga nudili denarni zavodi svojim dolžnikom. Leta 1933. je bil ustanovljen poseben urad z nalogo, da skrbi za znižanje obresti ob dvehletnem odlogu plačila. Na Bolgarskem so bile z zakonom v letošnjem januarju tudi uvedene značajne olajšave z odlaganjem plačila celo za 15 let obenem z znižanjem dolga in obrestne mere. Po nemškem zakonu o razdolžitvi kmetov je mogoča poravnava med kmeti-dolžniki in njihovimi upniki največ s 50 odstotkov in je dala Nemčija za poslovanje pri razdolžitvi doslej že 300 milijonov mark v gotovini in prav toliko v obveznicah. Čehoslovaška prav tako želi izvesti razdolžitev svojih kmetov. Vsi skrbje bolj, kakor pa mi v naši državi, ker pri nas zahteva vladna JRKD stranka, da kmet, čeprav je prezadolžen in ne more nikakor plačati, mora plačati prav ves svoj dolg in sicer v 12 letih. Niti najmanj pa vladna JRKD stranka ne računa s tem, kako zelo so padle cene kmečkih pridelkov zaradi visokih zaščitnih carin industrijev, večinoma tujecev, dalje zaradi slabše davčne, finančne, trgovinske in splošne gospodarske politike, za katero nosi polno odgovornost vladna JRKD stranka s svojimi 285 poslanci in okrog 60 senatorji.

Zaradi vsega tega vztraja Jugoslovanska narodna stranka trdno na načelu pravičnosti in enakosti ter zato ne more nikomur priznavati pravice, da izkorišča in zlorablja današnjo, obupno težko situ-

acijo naše kmečke revščine in ostalih najubožnejših slojev naših malih pridobitnikov. Zato Jugoslovanska narodna stranka tudi energično zahteva popolno razdolžitev kmetov, kakor tudi delavcev, obrtnikov in vseh ostalih malih pridobitnikov. Država mora slehernemu svojemu državljanu, vsakemu kmetu, kakor tudi vsakemu delavcu in obrtniku ter vsem ostalim, zagotoviti in obvarovati potrebni eksistenčni minimum, za kar mora skrbeti tudi politika za razdolžitev kmetov. Kmet ima polno pravico, da zahteva, da v tej neenaki borbi tako sebi, kakor tudi svoji družini ohrani življenje in eksistenčni minimum; to dejstvo je treba imeti neprestano pred očmi, ker, če bi prišle nad nas zopet strašne vojne nadloge, česar si pa nihče ne želi, bo kmet zopet branil svojo rodno grudo, ne bodo je pa branili oni, ki so tujci v naši državi in ki le eksploatirajo vse gospodarske dobrine in vso delovno moč v naši domovini izključno le v svojo korist. Če bi se izvedli naši predlogi za ugotovitev, kje se prav za prav skriva večina našega denarja, bi kmalu videli, kdo in koliko denarja je izvozil v tujino. Tem našim zahtevam in predlogom se upira z vsemi silami prav vladna JRKD stranka; zakaj, ve ona in tudi narod ve prav dobro. Za to svoje trmoglavo upiranje kričim narodnim zahtevam in potrebam pa bo JRKD odgovarjala narodu, ki bo najostreje in pravično obsodil postopanje JRKD stranke in njeno popolnoma zgrešeno gospodarsko politiko, ki se vodi na škodo kmečkega delovnega ljudstva.

Dejstvo je namreč, da se je ta gospa svoječasno poročila s sinom enega izmed boljše situiranih trgovcev in posestnikov. Sin je danes v trgovini pri svojem očetu in se nahaja tudi danes napram očetu prav v istem poslovnem odnosu, v katerem je bil v dobi svoje ženitve s hčerko — do nedavno še aktivnega — ministra. Nihče ne more dokazati, da je od onega časa do danes, odnosno do uveljavljanja uredbe o redukciji, nastopila kakršnakoli izprememba v gmošnem stanju in sicer ne očeta in ne sina. Oče je še vedno trgovec in posestnik in kot tak eden od močnih davkoplačevalcev. Sin odnosno mož gospe nastavnice, ki je rezervni oficir, pač ni našel s svoje strani povoda, da javi svoji pristojni vojni oblasti kako izpremembo glede svojega civilnega poklica. Že edina ta okolnost torej izključuje obstoj kake brezposelnosti tega gospoda.

Kljub temu, da to ne spada v okvir teh vrstic, me silijo čustva človečanstva, da se tukaj dotak-

nem še drugega primera z iste šole, samo po sebi fatalnega pendanta napram onemu prvemu, mnogo srečnejšemu primeru.

Doklade te druge nastavnice so bile reducirane iz razloga, ker živi v skupnem gospodinjstvu s svojim priletnim očetom, državnim upokojencem. Doklade so reducirane v logičnem izvajanju uredbe in tudi tukaj se ne da ničesar izpremeniti. Ako pa upoštevamo dejstvo, da oče navedene nastavnice prejema dovolj skromno pokojnino in da je hčerka s svojo plačo in svojim delom tekmo 8 let omogočala, da sta z očetom ves ta čas bolno soproga oziroma mater z nemalimi žrtvami negovala in vzdrževala, dočim je gospa v prvem primeru soproga trgovca in hči ministra na razpoloženju, potem ne more najbolj zakrknjen farizej zameriti, če bo ona javnost, kateri gre za resnico in enakopravnost in kateri je znan prvi kakor drugi primer, dejala z menoj: »Videant consules, ne quid detrimenti res publica capiat!«

Slovenski sadjarji pred katastrofo

Po vsej Sloveniji se je razlegel pred dnevi obupen krik slovenskih sadjarjev in naših trgovcev s sadjem, ki jim grozi zaradi neverjetnega in neumljivega postopanja s strani Privilegirane izvozne družbe v Beogradu, ki je lani povzročila že pri ponesrečenem žitnem monopolu več sto milijonov dinarjev škode, prava katastrofa, ki se ne bo dala izlepa popraviti. Kakšna je prava slika položaja, najzornostneje priča naslednji odlomek iz članka v ljubljanskem »Slovenecu« z dne 4. t. m. Doslej je položaj še nespremenjen in so oblaki skrbi še težje pritiskali na naše sadjarje in trgovce s sadjem za izvoz.

»Slovenec« piše med drugim:

»Ob zaključku letošnjega kongresa sadnih trgovcev in izvoznikov, ki je bil 15. julija v Mariboru, smo izrekli bojazen, da bo slovensko gospodarstvo trpelo škodo, ker si je zagotovila Privilegirana izvozna družba v Beogradu monopol za izvozni kontingent naših jabolk v Nemčijo. Ta bojazen se sedaj žal že uresničuje. Medtem, ko se še vedno ni našla oblika, kako naj bi se slovenska jabolka izvažala v Nemčijo, so zgodnja jabolka že bila obrana in čakajo v skladiščih in deloma že naložena v vagonih na rešitev, ki je pa še od nikoder ni.

NAD 100 VAGONOV SADJA

je že vskladiščenega in bo treba nujno nekaj ukreniti, da vsa ta količina ne propade, s čimer bi utrpelo slovensko prebivalstvo težko škodo. Vse kaže, da bo PRIZAD zavozil tudi letos ravno tako, kakor je zavozil lani pri pšenici.

Poudarjali smo že svoječasno, da bo tehnično nemogoče izvršiti izvoz sadja samo preko PRIZADA, in prosili, da prenese privilegirana družba svoj monopol na sadne producente oziroma njihove organizacije, ali pa naj prepusti kontingent svobodni trgovini. Sedanjí trgovci in zvozniki, ki so organizirani v svojem združenju, so se krepko poteg-

nili za svobodo sedanje trgovine, pripravljani pa so bili tudi sodelovati s PRIZADOM.

Kakor smo že svojčas poročali, se je na tem sestanku na željo PRIZADA osnoval izvozni sindikat. Zapisnik sestanka in storjene sklepe je vzel referent PRIZADA s seboj in obljubil čimprej rešitev. Na to rešitev čakajo sedaj trgovci že teden dni. Medtem nakladajo vagoni zrelega sadja, izvoznega dovoljenja pa ni od nikjer.

Ker je PRIZAD vedno ugotavljal, da dela vse težko glede izvoza samo Nemčija, je poslal Združenje svojega delegata naravnost v Nemčijo. Delegat se je danes vrnil. Pripravljen je, da Nemčija ne dela težko, nasprotno, nemški uvozniki že komaj čakajo na naša jabolka in neprestano urgirajo pri svojih dobaviteljih, zakaj zavlačujejo z izvozom. Razmere na nemškem sadnem trgu so najugodnejše in bi se naša jabolka z največjo lahkoto lahko plasirala. Ta ugotovitev dokazuje, da niso edino krivdo za zavlačevanje PRIZAD. Tako omalovaževanje utegne postati za našo celotno letošnjo sadno produkcijo usodno. Posledice se kažejo že sedaj, ko nad 100 vagonov obranega sadja čaka na izvoz. Vrednost vskladiščenega sadja se vsak dan znižuje, ker zgodnja jabolka ne prenesejo daljšega vskladiščenja. Naši trgovci s sadjem se nahajajo v strašni zagati. Inozemski, zlasti češki kupci so že izrabili priliko, da neusmiljeno pritiskali cene navzdol. Dočim je znašala nakupna cena za jabolka že 1.75 Din, znaša danes cena samo še 1.75 para in vsak dan se obetajo še slabše cene. Že sedaj je naše narodno gospodarstvo zaradi tega padca cen utrpelo milijonsko škodo.

Nerazumljivo je, kdo je mogel zakriviti to zavlačevanje in kdo je na njem interesiran. Nujno je potrebno, da se vprašanje izvoza jabolk v Nemčijo reši čimprej na kakršenkoli način, da se obvaruje slovensko gospodarstvo usodne izgube.

Kakšen je res položaj v Strugah?

Da javnost izve čisto resnico, naj sliši obe plati zvona...

Z ozirom na naš prvotni članek o raznih krivicah, ki da se gode mnogim poplavljencom v Strugah na Dolenjskem, smo prejeli znani popravek od uradnih funkcionarjev kr. banske uprave, ki so zaposleni z gradbenimi opravili na opustošenem ozemlju. Ta popravek smo tudi v celoti objavili, ne da bi podali glede ostalega razdeljevanja podpor v blagu in denarju kako novo pojasnilo oziroma izpopolnilo. Sedaj smo pa prejeli od prizadetih posestnikov iz omenjenega struškega poplavljenega ozemlja obširno pojasnilo o krivicah, ki da se dogajajo, več točnih fotografij posameznih primerov in pa spodnji članek, ki

ga na željo objavljamo v celoti,

ker je tudi podpisan od raznih uglednih oseb. Za vso stvar smo pa istočasno preko strankinega tajništva zainteresirali tudi naše narodne poslance v Beogradu, ki bodo storili vse potrebne korake, da se ta kričeča javna zadeva že končno razčisti, uredi in likvidira tako, kakor je potrebno in prav.

Prejeti dopis se glasi:

»Ugledno uredništvo lista »Edinost« v Ljubljani.

Z ozirom na naš dopis, ki ste ga prijazno v 20. številki »Edinosti« v celoti objavili, kar si ni upal še noben list in za kar se

Vam podpisani in naši tovariši trpini, ki so bili po poplavi hudo oškodovani ter še danes čutijo vse zle posledice strašne povodnje, iskreno zahvaljujemo. Z ozirom na dopis pa, ki ste ga izvolili priobčiti v Vašem cenjenem listu v številki 22., ki pa ne odgovarja resnici ne dejstvom, blagovolite sprejeti in objaviti v Vašem spoštovanem listu z našimi podpisi vred sledeča dejstva, ki popolnoma odgovarjajo resnici:

Z ozirom na dopis ali bolje, popravek v 22. številki tega lista si podpisani dovoljujemo konstatirati sledeče:

1. Da je akcijski odbor za poplavljenca v Strugah prejel za poplavljenca veliko množino obleke in živil ter denarja na stotisoče in da so najtežje oškodovani najmanj ali vsaj premalo dobili. Pogosto so pa podporo dobili taki, ki so bili malo ali nič oškodovani. Prav zato pa, ker se je delilo krivično in pristransko, še danes marsikateri, ki ga je voda težko oškodovala, trpi s svojo družino vred lakoto in pomanjkanje, česar bi pa ne bilo treba, če bi se bili nabrali darovi razdelili med poplavljenca po višini škode, številu otrok in premoženjskih razmer. Te okolnosti se pa niso upoštevale, zato tako razburjanje in mnogoštevilne pritožbe, ki so pa ostale glas vpijočega v puščavi ali bob ob steno!

2. Da so dobili podporo, ki je bila namenjena za poplavljenca, tudi taki, ki od vode niso imeli nobene škode, ker niso bili poplavljeni.

3. Da se tozadevni računi še do danes niso predložili občinskemu odboru na vpogled, dasiravno je rok, ki ga je določil občinski odbor Videm-Dobrepolje, katerega ima predsednik akcijskega odbora predložiti tozadevne račune, že potekel in da je izjavil predsednik dne 3. avgusta t. l. na vprašanje, če ima pripravljene tozadevne obračune, da jih še nima. V zadnjem dopisu v »Edinosti« številki 22. z dne 28. julija t. l. poroča dopisnik, da so računi vsakomur na razpolago. Ko je bil pa predsednik naprošen, da jih pokaže, je izjavil, da jih ne more, ker jih še ni sestavil. In to po preteku devetih mesev javnost oziroma občinski odbor še ne more dobiti tozadevnih računov na vpogled. Kje pa so, da jih ni mogoče dobiti na dan na noben način?

4. Da imata v tem akcijskem odboru glavno besedo predsednik g. Fran Hočevar in njegov zet g. Janez Hočevar. Veliko pomeni tudi sin predsednikov g. Franc Hočevar ml., torej bližnje sorodstvo, kar bi ne smelo biti, ker gotovo ni zdravo.

5. Kar se pa tiče popravil hiš in gospodarskih poslopij, pa izjavljamo, da se je tudi tu mnogo grešilo. Tako n. pr. se je v Potiskavcu sezidala Andreju Puglju čisto nova hiša iz opeke popolnoma na državne stroške tam, kjer je bila prej lesena bajta, ki je bila le nekaj centimetrov v vodi. Sezidala se je še jeseni, takoj po poplavi, dočim je hiša Alojzija Goršeta iz Podtabra št. 35, kateri je voda odnesla vso končno stran, še danes nepopravljena in mora mati, ki je vsa bolna in je vojna vdova, iskati stanovanja drugod. Prav tako se je še lansko jesen sezidal drugi konec hiše Frančiški Grudnovi iz Potiskavca istotako iz opeke in popolnoma na državne stroške, akoravno je bil prej lesen in četudi ta ženska, ki je popolnoma sama, tega konca hiše sploh ne rabi. Nasprotno pa Janez Kralj iz Podtabra št. 4 in njegova družina še danes ne morejo v svojo hišo, ker še ni popravljena, ter tudi nimajo kam spraviti sena in prašičev, ker so svinjaki še vsi razdrti.

Izigravanje uredbe o redukciji draginjskih doklad

Iz Brežic smo prejeli naslednji stvarni članek s prošnjo za objavo:

Uredba ministrskega sveta o znižanju draginjskih doklad je našla vsekakor obilo bolestnega odmeva pri vseh onih, ki so po njej prizadeti. Temu je dokaz ono obširno pisanje, ki se je razvijalo po časnikih in raznih strokovnih listih.

Vsa ta premišljevanja, vse te razprave in strokovne resolucije kot odmevi navedene uredbe kulminirajo v edini ugotovitvi, da je ta uredba, kateri bistveno ne pripada element enakopravnosti, evolvirala motno v pravnem in tudi formalno nekodificiranem razmerju med državo kot prvim in med sedaj gmošno prikrajšanim uradništvom kot drugim činiteljem.

Mnogi so oropani onih pogojev, brez katerih se vsekakor ne bi bili upali ustvariti si družino, odnosno uravnati si svoja gospodarska vprašanja.

Koliko so te in slične kritike utemeljene, ne bomo tukaj razpravljali. Naglašam edino učinek uredbe, a ta je neizpodbiten in sicer tak, da je s to uredbo bil neugodno iznenaden zlasti dober del ženskega uradništva, a pretežni odstotek baš v Dravski banovini. — Vsekakor ni bilo to neprijetno presenečenje samo v gmošnem oziru. Vsem onim in, bogme, tudi stroki sami je ogrožen istotako socialni standart, ker ni nikakršna tajnost, da ima naša povojna družabna »mentaliteta« za oceno družabnega ugleda, pa če hočete kulture, izobrazbe in vzgoje — samo in edino ono merilo, in to je — žep.

Vendar je ta kader našega ženskega uradništva vzel na svoja ramena ta križ nedolžnega, natovoril si ga je z upanjem, da ne

bo moral nositi sam vseh težkoč tega bremena.

S samozatajevanjem so ga vzele nase tudi one matere mnogoštevilnih otrok ter one hčere in sinovi, ki so bili na poti, da se oddolže svojim staršem, ki so iskali ob zatonu svojega življenja pri svojih pogojih starostnega brezskrbnega uživanja. — Vsi oni niso iskali izogibalnih poti, po katerih bi se izognili učinku neprijetne jim uredbe. Niso krenili po tej poti, ker sta jih odvrčala močna zavest in respekt pred voljo zakona.

Tem manj bi smeli pohvalno govoriti o onih, ki so razumeli, da zakonsko normo (predpis) na ta ali oni način izigravajo. Gotovo je, da tu pri nas v Brežicah ljudje večinoma skomignejo na vse, ali je krivo ali ravno, in puščajo, da vse nemoteno teče po svojem tiru.

Vsi mi ne moremo in nočemo sankcionirati te širokogrudnosti, te brezvoljnosti svojih someščanov. Zato si hočemo tu ogledati primer, ki v pogledu izvajanja uredbe o znižanju draginjskih doklad zahteva merodajnega razčiščenja.

Na meščanski šoli v Brežicah je bila neka nastavnica bistrogleđa in spretnih rok, ter je vedela svoje prejemke čuvati pred znižanjem po udarcu omenjene uredbe. Je-li odgovarjajo stvarnosti one govornice, ki se širijo, da je omenjena nastavnica svojega soproga, trgovca po poklicu, javila oblasti pravočasno za brezposelnega, o tem tukaj ni mesta razpravi; in če ga zaradi tega ona sama vzdržuje s svojimi prejemki, tudi to ne spada semkaj. Tu moremo govoriti edino o splošno znanih okoliščinah, o nam dobro znanih dejstvih, ki bi v pogledu izvajanja omenjene uredbe mogle priti v kombinacijo in zakonito razmotrivanje.

Janezu Heglerju, lovskega čuvaju iz Podtabra, ki mu voda na hiši ni napravila nikake škode in ima dobro službo, je Higijenski zavod zgradil čisto novo hišo, dočim so hiše Jožefa Tisu, Podtabor št. 1, Henrika Hočevarja, Paka, Franceta Puglja, Podtabor, Božiča Antona, Podtabor in hiša štev. 27 v Podtabru še danes nepopravljene, kakor tudi še več drugih hiš in gospodarskih poslopij.

Franc Miklič iz Tržiča si je moral svojo hišo sam na svoje stroške popraviti. Kako so se hiše popravljale, naj pokaže nepristranska preiskava, ki naj se izvrši v prisotnosti pritožnikov in oškodovancev, ne pa tako, kakor se je izvršilo, kot je opisano v zadnjem dopisu z dne 22. junija o kateri preiskavi ni bil nihče obveščen izmed pritožnikov in smo za to preiskavo izvedeli šele iz lista »Edinost«, da je to sploh bila preiskava.

Iz našega pokreta

Občni zbori naših organizacij

V NEDELJO, 12. AVGUSTA 1934:

V STRANJAH ob 6. uri zjutraj (za občino Kamniška Bistrica).

V MENGŠU ob pol 9. uri dopoldne.

V ŠMARCI ob pol 11. uri dopoldne (za občino Homec).

V MOTNIKU ob 3. uri popoldne.

V LUCOVI V PREKMURJU ob 8. uri zjutraj.

V NEDELJO 19. AVGUSTA 1934:

V RAJHEBURGU ob 8. uri zjutraj.

V DOBOVI ob 11. uri dopoldne po končanem shodu.

V BIZELJSKEM ob 3. popoldne.

V STRAŽIŠČU PRI KRANJU ob 7. uri zjutraj.

PRI DEVICI MARIJI V POLJU ob 11. uri dopoldne.

PRI SV. VALPURGI ob 3. uri popoldne v gostilni »Pri Jošku« za občino Trboje.

Vse poverjenike, člane in somišljenike v raznih krajih, kjer so bili za prihodnje nedelje in praznik že napovedani ustanovni občni zbori, prosimo, da nam oprostite in blagohotno vzamejo na znanje, da smo morali iz tehtnih vzrokov deloma preložiti občne zборе na prihodnjo nedeljo, deloma pa zaradi tujskoprometne sezone v dotičnih krajih na prihodnji mesec.

Vsem krajevnim odborom Jugoslovanske narodne stranke sporočamo, da odborovih sej ni treba prijavljati okrajnemu glavarstvu.

VELENJE

Ker svet gotovo misli, da je v Velenju ljudem dobro, ker se nihče ne oglasi v javnosti, posebno pa še, kar se tiče delavstva v državnem rudniku, je torej res že skrajni čas, da se oglašimo ter vsaj delno v bežnih mislih iznesemo naše mizerno stanje in pokažemo, kako se z nami postopa s strani voditeljev JRKD, ali po novem, Jugoslovanske nacionalne stranke, njenih pristašev in priganjačev. Jeseni leta 1933. smo imeli v naši občini občinske volitve. Nacionalneži, kakor jih tukajšnje ljudstvo imenuje, so si postavili v program: zmagati pri volitvah za vsako ceno. In navili so ves svoj aparat na rudniku, kakor tudi na železnici, da je začel neusmiljeno pritiskati na pri njih zaposlene ljudi. Preden so ljudje odšli na delo, torej še pred šestimi uro zjutraj, so se zastražili vsi izhodi in inženjerji so začeli ljudem brati nekaj pozivov, v katerem se opozarja, naj se delavci zavedajo, kdo da jim daje

Nepravilnosti so velikanske, zato kličemo vse in vsakogar, ki pošteno čuti in ima kaj srca za poplavlence: Pomagajte nam razkrinkati strankarstvo in krivice, ki so se izvršile.

Jugoslovansko narodno stranko oziroma njene poslance pa prosimo, naj ob prvi priliki stavijo v parlamentu interpelacijo v tej zadevi in naj intervenirajo pri oblastih, da se vendar popravijo krivice, ki so se dogodile nesrečnim struškim poplavlencem.

Struge na Dolenjskem, dne 5. avgusta 1934.

Anton Pogorelec, s. r., Hočevar Henrik, s. r., Miklič Franc, s. r., Tisu Ivana, s. r., Ferkulj Karol, s. r., Klun Anton, s. r., Nose Anton, občinski odbornik, s. r., Ferkulj Franc, občinski odbornik, s. r., Pogorelec Edvard, član občinske uprave, s. r.

Tako, vidite, se kristalizira JRKD stranka pri nas v Velenju. Pritisli so delavstvo, da je volilo njihove ljudi, obljubovali so, kako očetovsko bodo skrbeli zanj, itd., toda skrbeli so za delavstvo tako, da niti enkrat ne prejme plače v roku, kakor mu po zakonu pripada in dali so delavstvu kruha in zaslužka na ta način, da je lahko zaslužil delavec, ki je zaposlen pri rudniku že nad 15 let ali celo nad 20 let, čujte in pomnite: celih 22 Din na danino.

A sedaj, s prehodom iz poletja v jesen bo lahko cela množica delavstva reducirana in vržena na cesto. Ostanek delavstva pa bo životalaril z dvema, no mogoče s tremi delovnimi dnevi na teden. Začetek je tu. Prva redukcija je izvršena. Za njo pride druga itd. Vse to so posledice centralistično usmerjene, popolnoma zgrešene ekonomske politike vladne JRKD stranke. Spadamo pod Generalno direkcijo za šume in rudnike v Sarajevu, o kateri smo imeli priliko čitati v 13. številki »Edinosti« o milijonskih poneverbah itd. Zato se čudimo, da še sploh kdaj dobimo kake pare v roko, če pomislimo, kako se pri nas z denarjem dela...

Vsa ta politika »nacionalne« dobrohotnosti in »zakulisnega nacionalizma« ter »laždržavotvornosti« je danes ljudstvu v Šaleški dolini dobro znana in shod 22. julija t. l. je odprl tudi zadnjemu omahljivcu oči; in zato se zbira narod Šaleške doline od delavca do kmeta, od obrtnika do malega trgovca, le pod praporom Jugoslovanske narodne stranke, v borbi za uresničenje njenega velikega, res ljudskega programa. — Tkavčev.

LUCOVA V PREKMURJU

Čas poteka in mi mu sledimo v novo politično zoro Jugoslovanske narodne stranke, v kateri gledamo svojo boljšo bodočnost. Zato, ker smo prebujeni in ne spimo, kakor mnogi drugi, smo sklenili, da si ustanovimo krajevno organizacijo Jugoslovanske narodne stranke, katere ustanovni občni zbor bo v nedeljo 12. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj. Pričakujem, da se bo celotno prekmursko ljudstvo dokončno spametovalo. Pomisli mora le, kdo res dela zanj in kdo za njegove žulje samo lenari v svojo osebno korist v političnem delu? Kmet gara od zgodnjega jutra do poznega večera, ne doživlja pa skoraj nobenih veseljih dni in nima niti malo priboljška za te redke svetle trenutke v svojem, trpljenja prepolnem življenju. Potreben je nujne pomoči, ki mu jo že nad tri leta samo obljubljajo znani gospodje iz vrst JRKD stranke, ki tako »pridno in vzgledno« zastopajo svoje interese v narodnem predstavništvu. Danes smo vsi prepričani, da so njihove presladke obljube zaspale, mislim, da se ne motim, če rečem, da v njihovo korist in v našo škodo. Ne prestando moramo tem »skrbnim« narodnim očetom ponavljati bridke resničen očitek v obraz: Plačevati moramo javne dajatve, kje pa naj jemljemo v ta namen denar, nam nihče ne pove. Zaslužiti ne moremo nič, če pa kaj prodajamo, moramo vse dajati globoko pod stvarno vrednostjo in ceno. Zato smo prišli do zdravega spoznanja, da potrebujemo v narodnem predstavništvu novih mož, poštenjakov in pravih rodoljubov, ki bodo imeli pred očmi v prvi vrsti le splošne narodne interese in ne le osebne, kakor to gledamo mnogokje danes. Pod okriljem Jugoslovanske narodne stranke si bomo poiskali boljših časov in si sami skovali lepšo bodočnost. Zato pridite v nedeljo prav vsi na ustanovni občni zbor Jugoslovanske narodne stranke v Lucovi! Izberi-

mo iz svoje srede najposposobnejše in resne moze za vodstvo naše krajevne organizacije! Na delo in v borbo za narodne pravice, svobodo in enakopravnost! — L. K.

SODRAŽICA

Odkar so trg Sodražico degradirali v navaden kraj in so vas Velike Lašče »befederali« v trg, se še ni toliko govorilo o krizi, kakor se govori danes. Govorice so, da so krizo povzročili trgovci, drugi dolže bančnike, tretji pa zopet pravijo, da sta krizo povzročila kmet in delavec, ker da ona tiščita denar doma. Vaša naloga torej je, da ugotovite javno, kdo je povzročil krizo. Mi smo že čitali iz poštenih člankov v »Edinosti«, kdo je pravi povzročitelj današnje hude krize. Pametnemu človeku druga dejstva niso potrebna. Iz vsega, kar smo čitali in kar smo občutili na lastni koži, pa sledi, da je krize kriva nesposobna vladajoča JRKD stranka, ki naj bi se vendar že umaknila in napravila prostor mladim, sposobnim in delavnim ljudem, ki so temeljito proučili, kje leži pravo zlo današnjega obupnega stanja in ki vedo za zdravlilo, kako priti k izboljšanju razmer in k znosnejšemu življenju. Na krmlu vladne ladje so že dolga leta taki kapitani, katerim narod nič več ne more zaupati in ti ljudje tirajo svojo strankarsko barko naravnost v propast. Sreča je še, da je skala, na kateri se bo razbila njihova naluknjana ladja, Jugoslovanska narodna stranka, ki bo prav na teh ruševinah gradila novo stavbo urejene, zakonite Jugoslavije, ki bo v vsakem pogledu pravična, prava mati vsem Jugoslovanom. Od bivšega navideznega, trenutnega strankarskega jubilarja pijani kapitani in njihovi redki mornarji naj se rešujejo, kakor se znajo, mi jim pač ne bomo pomagali. Takih brezplodnih poskusov smo že čez grlo siti. Kakšna trdna narodna skala pa je naša Jugoslovanska narodna stranka, bo pokazal veliki javni shod pri Novi Štifti na Dolenjskem dne 15. avgusta ob pol 8. uri zjutraj, ki se ga bomo udeležili vsi, ki hočemo svobodo, pravico in enakost.

KRANJSKA GORA

Letošnja letoviška sezija, ki je v preteklem mesecu dosegla svoj višek, že pričjenja polagoma, vendar pa vidno padati in tako tudi ni več daleč čas, ko bo prelepi Borovce zopet otožno zrl na ptičice zbrane, ki na tuje lete... Z ozirom na moderno pehtro-krizo smemo reči, da je bil letošnji tujski promet v splošnem še nekako zadovoljiv. Kot posebnost in priboljšek smo imeli med drugim v gosteh tudi dunajske židovske skavte, ki pa niso bili »priboljšek« našim trgovcem, ki jim niso ničesar prodali, temveč le njihovim zagrebškim sovernikom, ki so jim dobavljali vse potrebščine. Njihovo dosledno izvajanje gesla »Svoji k svojim!« naj bi bilo tudi našim ljudem v opomin in svetel vzgled! — Že nekaj zadnjih sezij se je razpasla pri nas grda navada, da se skrajno pomanjkljivo oblečene Eve in Adami razkazujejo javno po cestah. Smo sicer v marsičem prizanesljivi, toda razumeti mora vsak, da smo povsem upravičeni odvrčati sleherno pohujšanje od naših doraščajočih otrok. Kajti že samo ime »kopalna obleka« nam dovolj jasno pove, da se ista uporabljala le za kopanje, ne pa tudi za kolesarjenje in — promenado! Čudimo se, da se tudi pri nas proti taki »modi« ne nastopa strožje. Vprašamo le: Ali je zamera več, kakor pa zakon? Če je tako, bomo primorani posluževati se radikalnejših sredstev zoper te »zamorčke« s tem, da jih bomo na vseh javnih krajih izven kopališča

Naš pravi domači izdelek!

temeljito zmasirali s pristnimi domačimi — koprivami. — Nekateri naši radio-naročniki, ki imajo svoje sprejemne aparate priključene na tukajšnje električno napeljavo, se povsem upravičeno pritožujejo, da jim je v popoldanskih urah onemogočeno poslušanje oddajnih postaj. Vzrok tiči pač v tem, da tukajšnja elektrarna v navedenih urah toka sploh ne oddaja. Pričakujemo, da bo elektrarna splošni želji radio-naročnikov ugodila in oddajala tok, ali pa pri poštni upravi izposlovala, da se radio-abonentom v Borovškem kotu primerno zniža državna pristojbina. Prizadeti ji bomo v vsakem primeru iskreno hvaležni. — Številko pristašev Narodne stranke tudi pri nas stalno narašča in bomo imeli že v najkrajšem času ustanovni občni zbor krajevne organizacije. Kraj in čas bomo še pravočasno objavili v »Edinosti«. — S. L.

ŽIRI

V Žireh še vedno stojimo pod neizbrisnim vtisom mogočnega zborovanja Jugoslovanske narodne stranke. Besede, ki so bile izrečene, so našemu ljudstvu dale novega upanja v teh težkih dneh. Narod se je pričel zavedati samega sebe in svojega dostojanstva. Ljudje s hvaležno spoštljivostjo izgovarjajo imena voditeljev Narodne stranke, ki imajo pogum in voljo zastaviti vedno in povsod odkrito in pošteno besedo v prilog varanega in izmозgavanega kmeta. Ob meji smo in zato tembolj čutimo, kaj nam je lastna država, ki nam bodi vsem mati, skrbnica za to, da bodo imeli vsi državljani enake pravice in enake dolžnosti. Tudi kruha našemu pridnemu ljudstvu ne bo smelo manjkati, če bi sedaj vladajoča JRKD stranka imela le količkanjskega smisla za najprimitivnejše potrebe ljudstva; tako pa vladata po naših družinah glad in siromaštvo, ki se spopolnjujeta iz dneva v dan. Rubež je stalen gost po naših hišah, kajti davčni vijak se tembolj privija, čim težje so razmere. Človek se naravnost čudi iznajdljivosti sedaj vladajoče JRKD stranke, ki iztiskuje zadnjo paro iz žepa stradajočega ljudstva. Naše ljudstvo je dobro in rado da državi, kar ji gre; toda ljudstvo pojmuje državo tudi kot socialno enoto, ki naj ščiti šibkejše sloje pred izkoriščanjem velekapitala.

Vladna »Nacionalna« stranka pojmuje očividno to čisto drugače. Ni čudno, da se je ljudstvo s takim navdušenjem pridruživši voditeljem in borcem Jugoslovanske narodne stranke, v katere ima polno zupanje, da bodo vodili boj za pravico in poštenje v polnem soglasju z narodom. Naša krajevna organizacija Jugoslovanske narodne stranke v Žireh bo kmalu dosegla 500 vpisanih članov, kar dovolj jasno priča o zavednosti naših lu-

di. Preko tako močne organizacije pač nihče ne more iti. Pozivljamo pa naše prijatelje po sosednjih občinah v logaškem okraju, da si v vsaki občini čimprej osnujejo svoje krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke, da bo celotna organizacija Jugoslovanske narodne stranke v vsej državi čimprej izvedena. Krajevna organizacija JNS v Žireh bo šla prijateljem in somišljenikom v vsakem oziru na roko.

Preteklo nedeljo 5. avgusta se je vršila prva redna odborova seja krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke. Bila je zelo živahna in je pokazala, da bo s tako živim delom mogoče dosežati vse zaželjene uspehe. Med odborniki vlada silno navdušenje za naš pokret in pozitivno politično delo v korist naroda in države. Število članov neprestano narašča.

KAMNIK

Sličice iz preteklosti. Pred vojno je vzbudil v Kamniku in po vsem okraju mnogo hrupa dogodek pri nekaterih volitvah v Mekinjah. Šlo je za sledečo zadevo: Pri šestju oddanih glasov je neki član volilne komisije skrivaj vtaknil v svoj žep volilni listek, s katerimi so takrat volili namesto s kroglicami. Pri tem pa ga je opazil neki drug član komisije in ko je zahteval, da se preiščejo njegovi žepi, so res našli pri njem volilni listek in mu dokazali goljufijo. Dvignjena je bila proti njemu tožba, ker je hotel za en glas oškodovati nasprotno stranko in tako potvrditi fakični izid glasovanja za en glas. Obtožba je poudarjala spoštovanje pred zakonom, ki je temelj države. Kdor gazi zakon, ruši temelje države; zato kazni za take prestopke ni nikoli previsoka. Kljub raznim olajševalnim okoliščinam in kljub temu, da je bil član komisije, ki so ga zalotili pri goljufiji, vnet pristaš vladajoče stranke, je bil **obsojen na 3 mesece strogega zapora v Gradcu.** V našem ljudstvu še vedno živi spomin na ta dogodek, ki je v vseh dvignil visoko zavest spoštovanja obstoječih zakonov in v vsej kamniški okolici smatrajo ljudje še danes za največjega sovražnika naroda in države tistega, ki bi na podoben način gazil zakon.

NEVLJE PRI KAMNIKU

Te dni je prevzel našo občino novoizvoljeni župan g. Ferdinand Novak. JRKD vodi že dolgo tiho borbo proti g. Novaku, ki uživa pri ljudstvu zaradi svojih zaslug splošen ugled. Pred oktobrskimi volitvami, pri katerih je bil g. Novak nosilec opozicijske liste v občini Kamnik-okolica, so ga spravi-

vili v zapor, pa je kljub temu zmaga njegova lista z ogromno tretjinsko večino. Znani Novakov proces je potem pokazal, za kaj je prav za prav šlo. Da pa g. Novak ne bi bil župan v veliki občini, ki mu je skoro soglasno izrekla zaupanje, je morala biti občina seveda razdružena in razpisane nove volitve. V neveljski občini JRKD proti g. Novaku ni niti mogla sestaviti svoje liste, ker nima toliko pristašev, da bi dobila potrebno število 76 podpisov za kandidate in namestnike. Da je bila lista JRKD lahko vložena, so jo podpisali še nekateri Novakovi pristaši, ker bi bile sicer volitve gotovo prelozene, dokler JRKD ne bi imela liste. Pri volitvah je dobila JRKD oziroma JNS 67 glasov, opozicijska lista g. Novaka pa 338 glasov ob 80% volilni udeležbi. Nekateri gospodje so sicer prerokovali, da bo tudi v Nevljah zmaga JNS (morda po receptu iz Sv. Križa in Stranj?). Pri volitvah v Nevljah je bil predsednik komisije sodnik g. Grum iz Kamnika. Kot redek primer so potekle te volitve v najvzornejšem redu in v volilnem zapisniku ni zabeležena nobena pripomba o najmanjši napaki ali nerednosti, kar je samo ugodna posledica dejstva, da se je komisija strogo in vestno držala zakonitih predpisov. Tem bolj je zato javnost začudila novica, da je proti neveljskim volitvam vložena pritožba, še bolj pa se mora človek začuditi, ko sliši, zakaj. Pritožba je menda najkrajša, kar jih je bilo doslej vloženi: opira se samo na dejstvo, da predsednik volilne komisije ni volilec neveljske, ampak kamniške občine. Uspeha pritožba gotovo ne bo imela in JRKD je v kamniškem okraju zopet za novo blamažo bogatejša.

Kako pojmuje JRKD svobodo prepričanja?

O tem smo se že vsi premnogokrat morali prepričati, saj nam nudi vsakdanje politično življenje obilo vpisanih dokazov in primerov o »svobodoljubnosti« te propadajoče stranke. S kakšnimi sredstvi drži JRKD stranka svoje redke člane v svojih organizacijah, pa naj poslušaj naslednji dokument toliko poudarjene svobode prepričanja. Občinska organizacija Jugoslovanske nacionalne stranke (JRKD) v Vidmu pri Krškem je dostavila svojim članom pred dnevi sledeči, s strojem razmnoženi in, z organizacijskim žigom opremljeni dopis:

»Gospod N. N. v X. Na osnovi sklepa Glav. odbora in Sres. odbora Jugosl. nacionalne stranke

ne more biti član JNS, kdor je včlanjen pri Boju ali pri sličnih organizacijah. Pozivamo Vas, da se najkasneje v osmih dneh izjavite, ali hočete ostati veren član JNS in se pokoravati njenim načelom. V pričakovanju, da se odločite za prvo in ostanete še nadalje pristaš treznih in resnih delavcev za konsolidacijo države in gosp. razmer, smo prepričani, da boste podpisali nižje navedeno izjavo.«

»IZJAVA. — Podpisani N. N. izjavljam, da nisem član niti simpatizer bojevnika ali njemu sličnega pokreta in da ostajam še v nadalje veren član JNS. — Na Vidmu, dne... Lastnoročni podpis.«

Človeka kar smeh lomi, če bere gornjo kopico zvenceh besedi in fraz, s katerimi se skuša kinčati in šopiriti propadajoča JRKD stranka, ki je nihče med narodom več ne mara in jo zapuščajo tudi že zadnji, najbolj »verni« pristaši, ki so morali hočeš nočeš obupati nad njo.

Za približek k izdatni porciji »svobodoljubnosti« in jeerkadevske »politične svobode prepričanja« pa naj serviramo iz iste kuhinje še naslednje »Vabilo«, ki bi pravilno moralo nositi naslov »Na-log« ali »Povelje«:

Po svetu in domovini

Po smrti predsednika Hindenburga, ki so ga v torek pokopali v vojaškem spomeniku v Tannenbergu na Pruskem točno opolnoči z največjimi svečanostmi in ob udeležbi nad 200.000 ljudi, se je Hitler takoj po že pripravljenem načrtu proglasil za državnega predsednika Nemčije, tako da je postal absoluten gospodar nemške države in šestdesetmilijonskega naroda. To njegovo absolutno gospodarjenje pa ni bilo dolgotrajno, ker je moral spričo nastalih težav in naraščajoče, nezanesljive politične zapletenosti poklicati na pomoč dva nova diktatorja Nemčije, vojaškega v osebi vojnega ministra generala Blomberga in gospodarskega v osebi guvernerja Državne banke dr. Schachta, znanega nasprotnika narodnega socializma. Izdati jima je moral najširša pooblastila, da mu rešita njegov prestol, ker bo sicer vsa hitlerjevska stavba na podlagi starega svetopisemskega pregovora, da kdor se z mečem igra, bo z mečem pogubljen, zgrmela na kup kljub vsej popularnosti, ki jo je in jo deloma še uživa pri nemškem narodu veliki voditelj Hitler.

Avstrijska vlada kancelarja dr. Schuschnigga kaže v čiščenju javnega življenja v Avstriji zelo trdo

»VABILO. — Vsak član JNS na Vidmu je dolžan udeležiti se sestanka, ki se bo vršil v nedeljo 29. julija t. l. po rani maši v šoli na Vidmu, kjer se bo razmotrivalo med drugim tudi o udeležbi zboru JNS na dan 12. avgusta t. l. v Brežicah. Vsakršen izgovor izostanka je brezpredmeten. — Na Vidmu, dne 22. julija 1934. — T. č. predsednik: Lepšina F., s. r. T. č. tajnik: Aparnik G., s. r.

Lepo vabilo, če si dolžan in je vsak izgovor že naprej brezpredmeten. Prepričani smo, da vsa ta vabila ne bodo mnogo pomagala in da bo JRKD stranka z vsem svojim znanim aparatom in poklicnimi političnimi aranžerji doživela enako klaverno polomijo s svojim brežiškim shodom, kakor jo je morala zabeležiti v zbirki svojih ovenelih političnih lovorik z ribniškim shodom, kjer je videla od samega strahu pred ljudsko sodbo vse dvojno in še tukaj je štela vsakega svojega političnega nasprotnika (v jeerkadejevski politični terminologiji, v zadnji pomlajeni izdaji starih, obrabljenih psovok se imenujejo ti: punktaši!), ki je prišel na shod le iz radovednosti in najmanj ne kot pristaš, kot dva svoja zvesta, »verna« člana. Strah ima res velike oči...

rako. Iz države, kakor tudi iz vseh samoupravnih in zasebnih služb, je pometala vse narodne socialiste, marksiste in njihove simpatizerje. Nova vlada vztraja na geslu, da v Avstriji razen pristašev sedanjega režima ne sme imeti kruha noben pripadnik drugih, sedanjemu režimu nasprotnih političnih grupacij. Izrečena je bila cela nova vrsta smrtnih obsodb, ki so bile vse takoj izvršene. Obsedno stanje na Štajerskem je že ukinjeno.

Nj. Vel. kraljica Marija, ki preživlja počitnice na Bledu, je v ponedeljek popoldne obiskala kneza Nikolaja, ki se zdravi v ljubljanskem Leonišču.

Tretji »Mariborski teden«, ki je postal že v vseh krogih doma in na tujem prav priljubljena prireditve, je zabeležil že v prvih dneh izredno velik obisk. V treh dneh ga je obiskalo okrog 13.000 oseb. »Mariborski teden« se bo zaključil šele na praznik 15. avgusta zvečer z veliko narodno veselico in iluminacijsko prireditvijo na Mariborskem otoku. Zato naj še vsak izkoristi polovično vozno ugodnost in naj pohiti v teh dneh v obdravski jugoslovanski Meran.

Med rudarji in TPD je bil dosežen po dolgotrajnih pogajanjih ven-

darle sporazum s tem, da sta obe stranki morali popustiti v raznih točkah. Trboveljska premogokopna družba bo znižala s 15. avgustom nekatere mezde, ki bodo znašale odslej v raznih kategorijah po 37, 32,25, 25, 27,75, 23 in 18,50 Din na dan. Premijske in akordne postavke se znižajo za 3¼.

Ljubljanski mesarji so zaradi zvišanih javnih dajatev zvišali cene mesa z 8. t. m. za 2 Din pri kilogramu.

Preiskava o gnusnem zločinu na Starem trgu v Ljubljani se je nadaljevala še ves teden in je policija šele predvčerajšnjim izročila aretirance, umorjenčeve ženo Ivanu, hčerko Francko in ljubimca pokojne Jožefe Cepudrove Antona Rozmana sodišču. Kljub temu pa bo policija vzporedno s sodiščem nadaljevala preiskavo. Truplo umorjenega Serše so našli v nekem grmovju, zavito v vrečo, na Golovcu pri Ljubljani kamor ga je odnesla dan po umoru pokojna Cepudrova, katere truplo so že tudi našli in potegnili iz Ljubljane pri Štepanji vasi. Najbrže so se ženske s pomočjo Rozmana iznebile Franca Serše zato, ker je moral vedeti za kak njihov zločin, kajti policija je našla pri natančnejši preiskavi Serševega stanovanja več hranilnih knjižic z okrog 100.000 Din novih vlog, ki se dajo dvigniti vsak čas in pa tudi okrog 14.000 Din gotovine. Aretiranci ne morejo pojasniti, odkod jim naenkrat tak denar, ki je bil vloženi šele lani ob koncu leta v hranilnice na imena vseh treh žensk, matere, hčerke Francke in pokojne Jožefe Cepudrove, zlasti ker so bile zelo revne in so mnogokrat prejemale podporo mestnega socialnega urada. Policija še vedno išče ostali del trupla, kajti še vedno manjkajo roke, noge in pa glava nesrečnega Serše, ki so ga po smrti živinsko razmesarili in razžagali.

Grozen zločin sredi noči. Prejšnjo nedeljo je prišel posestnik Primožič, vulgo Žušt iz Koprivnika pri Žireh, pozno ponoči domov. Pri njegovi ženi se je ta čas nahajala sosedja Filipčičeva. Ker je Primožič iz neznanega vzroka pričel razsajati, je žena pobegnila, Filipčičeva pa tega ni več utegnila storiti in jo je podivjani Primožič pobil ter zaklal do smrti, narkar se je sam javil orožnikom. Primožič je že ponovno pokazal znake težke duševne zmedenosti in je nekoč lastnemu otroku prerezal trebuh, nato pa ga sam odnesel k zdravniku. Otrok je srečno ozdravel, dočim je Filipčičeva izkravavala.

Poravnajte naročnino!

Radivoj Peterlin-Petruška:

23

K mätuški Rusiji

Prebivalci so Grki. Grk je pa priznan trgovec. Moja mati so mi še otroku pravili, da je en Žid za devet naših, en Grk pa za devet Židov. To je narodna modrost, ki redko nima prav.

Popoldne se spravim na vzvišenost sredi mesta, kjer je stara beneška utrdba in odkoder imam obsežen razgled na mesto in okolico.

Otok je zelo rodovit, ves v oljkovih gajih in poln visokoraslih cipres, ki še povišujejo slikovitost pokrajine. Dobre pol ure od mesta proti jugu pa stoji na vzvišenem mestu sredi najrazkošnejšega parka, krasni grad cesarice Elizabete, Ahilejon.

Voznja po Jonskem morju, od Krfa do Patrasa v istoimenskem zalivu in od tam po Korintskem zalivu skozi njegov prekop do Pireja je za človeka pravo praznično potovanje.

Človek sedi na krovu parnika, ki plove po mirni temnomodri gladini morja ponosno in skoraj neslišno, kakor bi vozil po olju, le stroj ga stresa v svojem močnem, enakomernem taktu.

Nad ladjo se boči jasno svetlomodro nebo, ki se

skriva na severu in vzhodu za visokimi vrhovi gorovja Pindus v grškem Epiru, proti jugu in zahodu pa tone onstran posameznih otokov naravnost v morju.

Lahen vetrček pihlja in manjša vročina pripekajočih solnčnih žarkov, da je skoraj ne občutiš ne tam spredaj na nosu, kjer jo hladi obenem tudi brzina parnika.

Sicer je pa solnce zdaj-le že na zatonu in njegovi poševni žarki obsevajo zapadno stran otokov Paksa in Antipaksa, ki mečeta svojo vijoličasto senco daleč preko ladje na lazurno morje. Zdaj je že tudi zašlo in gori v najtemnejši modrini neba se je zaiskrila prva zvezda.

Okoli polnoči plovemo mimo znamenitih Jonskih otokov Levkade in Itake. Tu nekje je bil rojen slavni grški pesnik Homer, ki je spisal dva veličastna eposa »Iliado« in »Odisejo«. Živel je v devetem stoletju pred Kristusom. Kar vemo o njem, je zavito v pravljico tančico. Bil je menda pravi potepuh brez stalnega bivališča, ker si je lastilo ime njegovega rojstnega kraja kar sedem različnih mest, med njimi seveda tudi ta dva: Itaka in Leukas.

Na Itaki je kraljeval tudi junak drugega Homerjevega eposa: zviti Odisej, ki je pri vračanju iz Trojanske vojne v domovino blodil dolgo časa po

morju iz kraja v kraj in doživel marsikaj nenavadnega in groznega ter se po prihodu domov kruto mäsčeval nad zapeljivci in snubači svoje žene, lepe Penelope.

Toda parnik plava nemoteno mimo otokov, ne zmeni se za njih zgodovino v preteklosti in ne v sedanjosti ter pristane okrog devetih zjutraj na obali Patrasa.

V Patrasu se ustavljajo parniki tudi skoraj vedno proč od obale. Menda zato, da zaslužijo domači čolnarji za prevažanje potnikov in prtljage vsaj nekaj denarja, ker je morje po mojem mnenju dovolj globoko, da bi pristale tudi malo večje ladje, kakor je bila pa ta, prav lahko ob obali.

Ker gre ta parnik od tu nazaj na Krk in v Brindisi, vzamem svojo culico s seboj in se odpeljem z drugimi potniki v čolno na breg. Culo pustim v mali gostilni v zakotni ulici v bližini pristanišča, pa grem poizvedovat, kdaj odide kakšen potniški parnik v Pirej.

Kmalu naletim na pristaniškega delavca, ka-li, z mornariško čepico na glavi, ki mi stopi nasproti in vpraša najprej grški in, ker ga ne razumem, nato v slabi italijanščini:

»Gospod, ali vam morem s čem postreči?«